

SỞ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
NGHỆ AN
ĐỀ THI CHÍNH THỨC

KỶ THI TUYỂN SINH VÀO LỚP 10 THPT
NĂM HỌC 2021 – 2022

Môn thi: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 120 phút, không kể thời gian giao đề

Câu 1. Đọc hiểu (2,0 điểm)

Đọc đoạn trích sau:

Mỗi người chúng ta đều là một con chim làm tổ trên cây, bố mẹ chính là cây cổ thụ. Cây che nắng chấy gió mưa, che chở chim non đến khi đủ lông đủ cánh.

Nhưng chim luôn hướng tới bầu trời, tò mò về thế giới chưa biết. Chim non lớn lên sẽ rời khỏi tổ, thỉnh thoảng lại biển mất, nhưng cây không thể đi theo, chỉ biết yên lặng chờ đợi nơi chốn cũ.

Nuôi dạy con cái là nhìn chúng ngày càng đi xa khỏi đời mình, người làm bố làm mẹ chỉ có thể đưa tiễn phía sau.

Tiếng nói của họ là tiếng lá cây xào xạc trong gió, mái tóc bạc của họ là vòng tuổi được khắc bởi thời gian. (...)

Cây vẫn chờ ở chỗ cũ, đợi cánh chim mới quay về, hết thảy xem như trời yên biển lặng, nhưng vòng tuổi mãi mãi vẫn luôn thay đổi.

Tôi nghĩ, hôm nay đã đến lúc về nhà.

(Trích *Có một ngày, bố mẹ sẽ già đi* - Nhiều tác giả, Losedow dịch, NXB Thế giới, 2020, tr. 271)

Thực hiện các yêu cầu:

- Chỉ ra từ làm phép nối để liên kết hai đoạn văn ở phần in đậm.
- Tìm từ lấy được sử dụng trong câu văn: *Tiếng nói của họ là tiếng lá cây xào xạc trong gió, mái tóc bạc của họ là vòng tuổi được khắc bởi thời gian.*
- Em hiểu như thế nào về nội dung câu văn: *Cây che nắng chấy gió mưa, che chở chim non đến khi đủ lông đủ cánh?*
- Theo em, tác giả muốn gửi gắm thông điệp gì qua đoạn trích?

Câu 2. Nghị luận xã hội (3,0 điểm)

Có một ngày, bố mẹ sẽ già đi và chúng ta sẽ lớn...

Từ gợi ý trên, hãy viết bài văn trình bày suy nghĩ của em về vai trò của tình tự lập đối với giới trẻ.

Câu 3. Nghị luận văn học (5,0 điểm)

Phân tích đoạn thơ sau:

Chân phải bước tới cha
Chân trái bước tới mẹ
Một bước chạm tiếng nói
Hai bước tới tiếng cười
Người đồng mình yêu lắm con ơi
Đan lờ cài nan hoa
Vách nhà ken câu hát
Rừng cho hoa
Con đường cho những tấm lòng

(Trích *Nói với con* - Y Phương, *Ngữ văn 9*, Tập hai, NXB Giáo dục Việt Nam, 2020, tr.72)

HẾT

Đáp án đề thi Văn vào 10 năm 2021 tỉnh Nghệ An

Câu 1:

Cách giải:

- a. Từ làm phép nối để liên kết hai đoạn văn ở phần in đậm là từ “nhưng”
- b. Từ láy được sử dụng trong câu văn trên là từ “xào xạc”
- c. Học sinh có thể trình bày theo ý hiểu của mình, có lý giải.

Gợi ý:

- Cây là biểu tượng cho cha mẹ, bởi vậy câu văn trên có thể hiểu cha mẹ là mái ấm, là nơi che chở, sinh dưỡng và nuôi con khôn lớn trưởng thành để con tự tin bay cao bay xa.

d. Thông điệp mà tác giả muốn gửi gắm: Tình yêu thương, sự hi sinh mà cha mẹ dành cho con luôn là vô điều kiện. Cha mẹ luôn sẵn sàng đứng ở phía sau dang tay đón những đứa con của mình. Cùng với đó là sự đánh thức tâm hồn những người con hãy nhớ về cha mẹ, yêu thương cha mẹ khi còn có thể để không hối tiếc về sau.

Câu 2:

Cách giải:

I. Mở bài

Không thể thành công nếu như con người thiếu tính tự lập. Tự lập là đức tính cần thiết và quan trọng.

II. Thân bài

1. Giải thích

Tự lập chính là một cách sống tự quyết định, tự hành động, tự lựa chọn cho mình một con đường trong tương lai để đi. Tự lập là hành động mà không dựa dẫm vào người khác.

2. Bình luận và chứng minh

a. Biểu hiện

* Tích cực:

- Tự học mà bố mẹ không phải thúc giục.

- Hoàn thành mọi bài tập bằng sức của mình, không đi chép bài.

- Dám đưa ra ý kiến, quan điểm của mình.

* Tiêu cực

- Học sinh đang thiếu dần tính tự lập, ỷ lại vào học thêm, mạng Internet, sách tham khảo...

- Nhiều người dựa dẫm, chờ đợi người khác.

b. Vai trò

- Tự lập là đức tính quan trọng mà cha ông chúng ta dạy từ thuở nhỏ.

- Tự lập giúp con người có tính sáng tạo hơn.

- Khi tự lập, con người có ý thức hơn trong mọi hành động

- Tính tự lập giúp con người nhận thức toàn diện hơn về mọi mặt, có cái nhìn bao quát hơn về mọi mặt cuộc sống.

- Tính tự lập giúp con người khẳng định giá trị bản thân.

- Tính tự lập giúp xã hội hoàn thiện và phát triển.

3. Bài học

- Chăm chỉ rèn luyện học tập.

- Giúp đỡ mọi người xung quanh cùng rèn luyện tính tự lập.

III. Kết bài

Đừng để thành công xa rời bạn vì bạn không phải là người có tính tự lập.

Câu 3:

Cách giải:

1. Mở bài

- Giới thiệu một vài nét về tác giả - tác phẩm:

+ Y Phương: là người dân tộc Tày, thơ ông thể hiện tâm hồn mạnh mẽ, chân thực và trong sáng, cách tư duy giàu hình ảnh của người dân tộc miền núi, mang đậm bản sắc vùng cao.

+ “Nói với con”: là lời tâm sự, động viên chính mình đồng thời nhắc nhở con cái sau này của nhà thơ

- Đoạn trích: nằm ở phần đầu văn bản nói về cội nguồn sinh dưỡng của "con" và cũng chính là của mỗi người.

2. Thân bài

- Cội nguồn gia đình

+ Con lớn lên trong những tháng ngày chờ trông, mong đợi của cha mẹ

+ “Chân phải- chân trái”, “một bước- hai bước”: phép đối tạo âm điệu vui tươi, tạo không khí đầm ấm, hạnh phúc, mỗi nhịp bước của con đều có cha mẹ dang rộng vòng tay che chở

⇒ Đó là tình cảm thiêng liêng mà con luôn phải khắc cốt ghi tâm

- Cội nguồn quê hương

+ Đan lờ (dụng cụ đánh bắt cá), đan lờ cài nan hoa(công việc đã tạo nên vẻ đẹp của con người lao động), vách nhà ken câu hát(cuộc sống hòa với niềm vui”: Cuộc sống lao động của người đồng mình được gọi lên qua nhiều hình ảnh đẹp đẽ

+ Sử dụng các động từ: đan, ken ,cài : vừa diễn tả những động tác cụ thể , khéo léo vừa nói lên cuộc sống gắn bó với niềm vui+ “Rừng cho hoa”: nhân hóa rừng không chỉ cho gỗ, cho lâm sản mà còn cho hoa=> vẻ đẹp tinh thần

+ “Con đường cho những tấm lòng”: đâu chỉ dẫn lối mà còn cho những tấm lòng cao cả tấm lòng cao cả, thủy chung

⇒ Mượn lời người cha nói với con, tác giả muốn gửi gắm đến bạn đọc và đồng thời là cả chính mình về thái độ sống biết ơn, trân trọng đối với gia đình và quê hương.

3. Kết bài

- Khẳng định những giá trị nội dung, nghệ thuật làm nên thành công của đoạn thơ:

+ Thể thơ tự do, nhịp điệu vui tươi, các hình ảnh thơ đẹp, sử dụng các biện pháp tu từ quen thuộc,...

+ Cha đưa con về với cội nguồn sinh dưỡng nhắc nhở con phát huy phẩm chất cao đẹp của quê hương để vững bước trên cuộc đời